



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

32. An Parentes, Domini, & mariti teneantur strictius ad correctionem. Ex  
p. 7. t. 3. r. 31.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

illius, eoque modo de eius fidelitate, in confessione dubitare viderentur, quod aliquo pacto exofam confessionem redderet: debent quidem in confessione suos penitentes monere, & corrigere, non tam fraternè, quàm iudicialiter, sed occasione suarum monitionum, ex iis, quæ in confessione sibi declarantur, debent arripere, non autem aliunde investigare. Et ita docet Duallius in 2. tractat. de Charit. quest. 9. artic. 4.

## RESOL. XXXI.

An si quis, v. g. videat Clericum ex obliuione inuincibili omittere officium, vel aliquem comedere carnes in die ieiunii &c. teneatur illos monere? Ex part. 9. tractat. 8. & Mis. 3. Resolut. 48. §. 1. tantum.

Sup. hoc in fra in Ref. 68. & signa ter §. Dixi. & in §. 1. à lin. 4. & seqq.

§. 1. **N**egatiuam sententiam tanquam probabilem admittit doctissimus Pater Ouiedo in parr. 2. D. Thoma tract. 5. contr. 2. punct. 3. num. 29. & 30. vbi sic ait: Difficilius est definire, an priuata persona teneatur depellere ignorantiam inuincibilem ab alio, quando ex illa facit opus, quod ignorantia seclusa, peccatum esset, etiamsi hic, & nunc ratione ignorantia excusetur. De hac re Doctores agunt in materia de correctione fraterna, & omnes allerunt non teneri priuatam personam monere sic facientem opus peccaminosum, à quo excusatur ratione ignorantia, quando talis monitio non speratur fore utilis. Si tamen utilis speretur, distinguunt Doctores, aut opus factum ex ignorantia est contra ius naturale diuinum, vel contra ius posituum. Quando est contra naturale, vel diuinum, fatentur omnes per se loquendo, teneri personam priuatam monere sic errantem. Quando verò est contra ius posituum humanum, vt non comedere carnes die Veneris, recitare horas cononicas, aut alia huiusmodi, Authores diuisi sunt. Tannerus 2. 2. disput. 2. quest. 5. dub. 4. num. 77. docet hanc admonitionem esse faciendam, quando speratur fore vtile. Suar. 2. 2. disput. 8. de precept. corrept. docet quemlibet teneri in hoc casu depellere ignorantiam alienam non precepto correctionis, sed dandi consilium, vel doctrinam. Mihi tamen valde probabile est hominem, qui aduertit, Clericum ex obliuione inuincibili omittere horas vespertinas, aut alium comedentem carnes in die Veneris absque aliorum scandalo; non teneri illum monere. Ratio est, quia ad hoc non tenetur precepto correctionis, quia alter non labitur. Nec alio precepto, cum illæ actiones ex se male non sint; & malitia, quam haberent ex oppositione ad leges humanas, excusatur qui eas exercet ratione ignorantia. Nec leges humanæ positivæ tanti momenti sunt, vt omnes teneamur aliis eas in memoriam reuocare, quoties ex earum ignorantia, aut obliuione naturali imminet materialis illarum transgressio: Hucusque Pater Ouiedo, qui citat Villalobos, & Azorium; cum quibus subdit priuatam personam teneri ad ignorantiam prædictam ab alio remouendam, quando cederet in damnum tertij, vel ex ea oriretur scandalum. Vide etiam circa præsentem quæstionem Coninch. disput. 28. dub. 4. num. 43.

## RESOL. XXXII.

An Parentes, Domini, & Mariti teneantur fratri ad correctionem? Ex part. 7. tractat. 3. Resol. 31.

§. 1. **D**e hac quæstione cursum supra aliquid dictum est; nunc igitur aliter cum Henrico de Mendoza vol. 2. disp. 162. sect. 2. §. 10. quod parentes tenentur corrigere filios, & ceteros eius familia speciali quidem titulo, hæc doctrina non eget probatione. Heli enim interit derepente, qui filios suos non deterruit à peccato, quo populum à crebro præcipit, vt sciatis domibus præfisse, & filios habere honestos: imò tenetur aliquo supplicio parentem no eos in officio tenere. Prima ratio est ab exemplorum temporalium, de quibus Patres tenentur prouidere filiis titulo speciali, eoque præfente debent ceteris personis priuatis: ergo eadem ratione tenentur illis prouidere in rebus spiritualibus, eoque ceteris præferre. Secunda ratio est: quia filij ob coniunctionem cum parentibus, non censentur distincti, & pro sanguinis coniunctione proximiori, aut remotiori tenentur omnes strictiori lege, quam alieni: quod ipsæ feræ commonstrant. Tertio quia ad parentes spectat filios bonis moribus imbueri: ergo & à peccato deterrere.

2. Et ideo Villalobos in summa tom. 2. tract. 4. difficult. 6. num. 5. sic ait. [ Los maridos respeto de las mugeres; y los padres respeto de los hijos; y los señores respeto de los criados, aunque no tienen tanta obligacion a la correccion, como los Prelados que tienen el gouierno espiritual, tienen la mayor, que los demas, como consta de S. Augustino, y ha se de aduertir, que estos no pueden en sus inferiores hacer correccion judicial aunque bien pueden castigarlos moderadamente, y dice Aragon. que no tiene obligacion el amo, de echar al criado de casa, para apartarlo de la mancha, sino fuesse por razon del escandalo, ni quitarle la comida el dia del ayuno, porque no le quiebre, o echarle de casa porque no ayuna, sino solo esta obligado à corregirlos. Mas yo no voy como si el moço y la moça estan amanecidos, y lo sabe el amo, se pueda excusar de echar el uno de casa pudiendo: pero en lo demas, bien me parece que no tendra obligacion de echarle de casa, porque esta amanecido con una de juera. Ita ille.

## RESOL. XXXIII.

An priuatus teneatur vitam suam emendare, vt possit peccatum corrigere, quando ob peccatum iniquum efficitur ad correctionem?  
Et an saltem ob correctionem fraternam in casu extremae necessitatis non solum Prælati, sed etiam priuati sint obligati penitere? Ex part. 6. tractat. 1. Ref. 16,

§. 1. **A**D hoc dubium ita respondet Coninch. Char. disput. 28. dub. 7. num. 132. & seq. Priuatus cui non incumbit specialiter aliorum cura, vivens in peccatis, si alium suo malo exemplo non pertraxit ad peccatum, communiter non obligatur singulari precepto charitatis erga proximum vitam suam emendare, vt hunc peccantem possit corrigere. Ita Bañez 2. 2. quest. 33. art. 6. in dub. concl. 1. citans Sotum, Lorca vbi dem disput. 4. num. 12. Baldel. quest. 33. art. 5. concl. 3.

2. Probatur quia quando alterum meo exemplo, vel autoritate non induxi ad peccandum, tunc non mihi, sed ipsius malitiæ imputandum est, si nolit se emendare nisi ego me emendem; nec enim tenetur quouis modo alterius emendationem procurare, sed sufficit, quod medijs ordinarijs vtat, cum ad emendationem adhortando, quando hoc oportunitum est &